

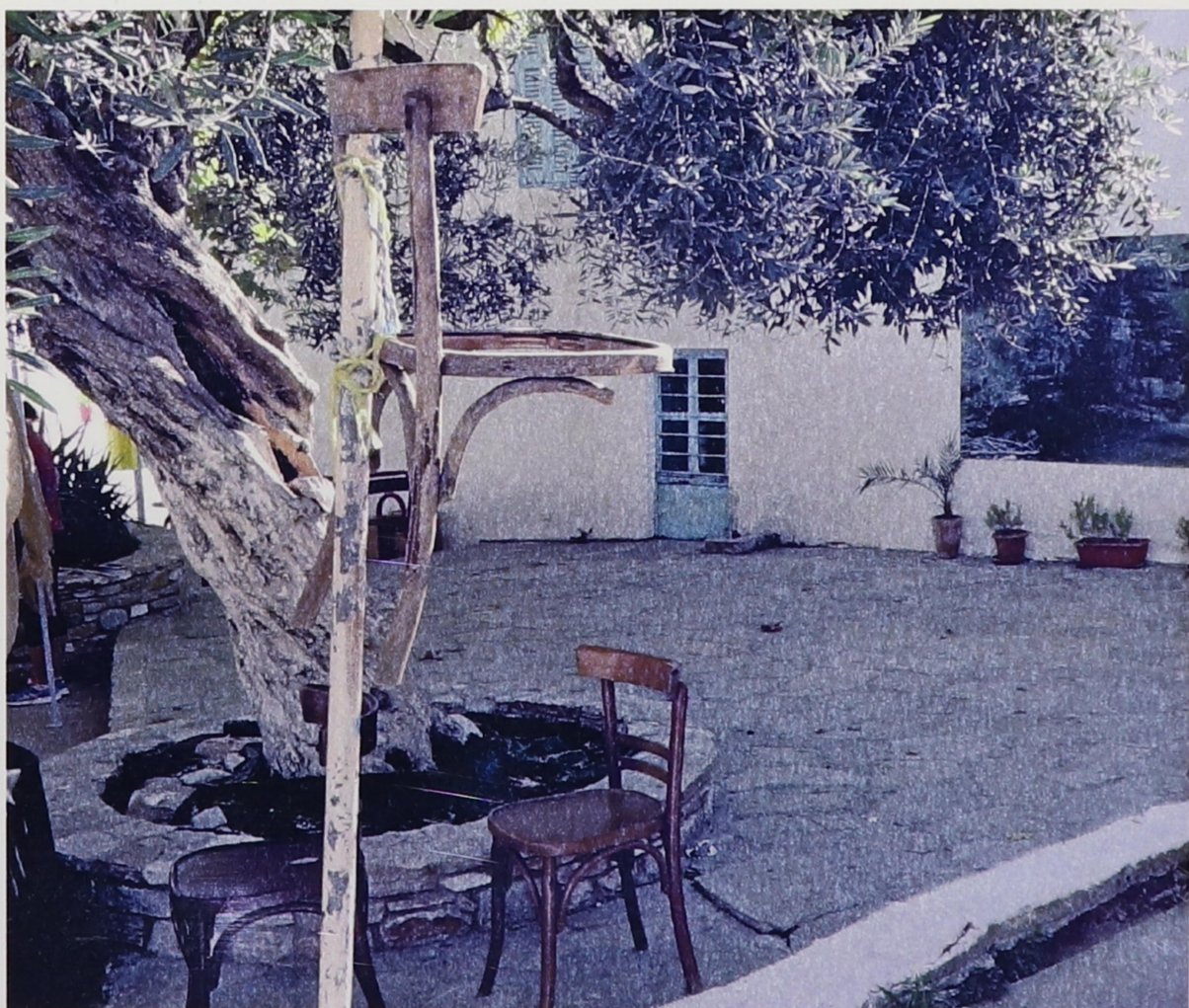
Θασίωτη

διμηνιαίο περιοδικό της Θάσου

την

ΤΙΜΗ: 7 €

Για να ξέρεις προς τα πού αρμενίζει το νησί σου...

Θασίων η

διμηνιαίο περιοδικό της Θάσου

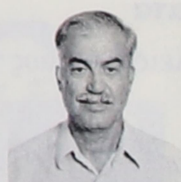
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ: Λούης Τίκας, ένας άγνωστος ήρωας	3
ΚΟΥΚΙΔΕΣ	5
ΓΕΩΡΓΙΑ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ: Μια έρευνα μαθητών με θέμα: Παλιά επαγγέλματα του τόπου μας που έχουν εξαφανιστεί ή που τείνουν να εξαφανιστούν	8
ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ: Καλλιράχη 1299-1927: ΤΟ ΜΕΤΟΧΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΙΒΗΡΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΡΑΧΗ ΘΑΣΟΥ	10
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ: Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ	18
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Λόγου περιπέτεια	33
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΟΣ: Βίαιο Πασχαλιάτικο ξύπνημα (χρονογράφημα)	36
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Ο Φοιτητής (διήγημα)	39

Καλλιράχη 1299 - 1927

ΤΟ ΜΕΤΟΧΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΙΒΗΡΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΡΑΧΗ ΘΑΣΟΥ¹

ΜΕΡΟΣ 15^ο

Γράφει
ο Γιώργος Αυγουστίδης

Η ιερά μονή των Ιβήρων του Άθω κατείχε δύο μετόχια στη Θάσο. Το πρώτο το είχε συστήσει στο Κάστρο πριν από το 1821, αφού διασώζεται η επιστολή, που έστειλε ο γέρο- Ευθύμιος, ο οικονόμος του μετοχίου του Κάστρου με ημερομηνία 5-5-1821. «*Τω πανοσιοτάτω Αγίω επιτρόπω των Ιβήρων, αγίους επιτρόπους, από Θάσο, από χωρίον Κάστρο*».

Το δεύτερο μετόχι της παραπάνω Μονής συστήθηκε στην Καλλιράχη μετά το 1831, αφού τη χρονιά αυτή έγινε η μεγάλη δωρεά 300 ελαιοδέντρων της κοινότητας Καλλιράχης στη μονή Ιβήρων με την ευχή της σύστασης μετοχίου². Αιτία της δωρεάς και επομένως της σύστασης του μετοχίου στάθηκε ο άτοκος δανεισμός προς την κοινότητα από την Ιερά Μονή των Ιβήρων του ποσού των οκτώ χιλιάδων γροσίων για οκτώ χρόνια. Για ποιο λόγο δανείστηκε το ποσό αυτό η κοινότητα Καλλιράχης από το μοναστήρι, δεν φαίνεται από το έγγραφο. Πιθανολογώ ότι αιτία του δανεισμού αυτού υπήρξε η ανάγκη της συνέχισης των εργασιών αποπεράτωσης του ναού του Αγίου Δημητρίου, ανάγκη που εξακολουθούσε ακόμη και το 1844 όταν η κοινότητα αναγκάστηκε να προστρέξει για νέο δανεισμό στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου αυτή τη φορά με σκοπό την αποπεράτωση του ναού (ο αναγνώστης για το θέμα αυτό μπορεί να ανατρέξει στο τεύχος με αριθμό 19 του παρόντος περιοδικού, Νοέμβρης 2019). Η κοινότητα της Καλλιράχης ανταποδίδει με τη δωρεά προς την Ι.Μ. Ιβήρων μεγάλου ελαιοκλήματος με 300 ρίζες ελιές, σε πολύ καλό μέρος και με νερό, καθώς και την παραχώρηση τόπου μέσα στο χωριό καταλλήλου για την ανέγερση της οικίας του μετοχίου³. Επομένως, πάντα κατά τον κ. Αθανασίου, το *terminus postquem* της σύστασης του μετοχίου αυτού είναι το

¹ «Το Μετόχι της Μονής Ιβήρων στην Καλλιράχη Θάσου» στο μεγαλύτερό του μέρος βασίζεται στην ανακοίνωση του Αθανασίου Κώστα: ΤΟ ΜΕΤΟΧΙ ΚΑΙ ΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΕΣ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΙΒΗΡΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΡΑΧΗ ΘΑΣΟΥ, *Θασιακά* τ. 12, 2005, σελ. 423-440.

² Βλ. παράρτημα, αρ. εγ. 1.

³ Βλ., ό.π., αρ. εγ. 1.

Το τοξωτό γεφύρι ΑΕΡΑ (Αρχείο Κωνσταντινιάς Σ. Καβαλιώτη)

1831, ενώ το *terminus atequem* πρέπει να είναι το 1858, έτος που καταφθάνει ο πρώτος μετοχιάριος ή οικονόμος για να αναλάβει τη διαχείριση του μετοχίου που συστήνεται στην Καλλιράχη. Και ο πρώτος αυτός οικονόμος είναι ο Ιβηρίτης μοναχός Αγαθάγγελος, ο οποίος στις 17 Φεβρουάριου 1858 με επιστολή του, προς τους επιτρόπους της μονής του, περιγράφει το ταξίδι του από την Καβάλα στο Καζαβήτι και από εκεί στην Καλλιράχη.

Η εγκατάσταση του Αγαθάγγελου στην Καλλιράχη εγκαινιάζει την ίδρυση του νέου μετοχίου της μονής Ιβήρων στη Θάσο. Η άφιξη του στη Θάσο έγινε το Φεβρουάριο του 1858, επομένως η σύσταση του μετοχίου πρέπει να έγινε πριν από την πιο πάνω ημερομηνία. Ήδη από το Δεκέμβριο του 1842 καταγράφονται όλα τα ελαιόδεντρα που διέθετε η μονή Ιβήρων στα χωριά Καλλιράχη, Σωτήρος και Καζαβήτι, από τον Ησαΐα Ιβηρίτη. Από τον κατάλογο αυτό διαπιστώνεται ότι από το 1831, που έγινε η πρώτη μεγάλη δωρεά της κοινότητας, οι Καλλιραχιώτες προέβησαν σε πολλές αφιερώσεις ελαιοδέντρων σε διάφορες τοποθεσίες της Καλλιράχης, που καταγράφονται από τον Ησαΐα, ο οποίος και σημειώνει: «1842 κατά μήναν Δεκέμβριον. Με το παρόν κατάστιχον φανερώνω τα μοναστηριακά ελαιόδεντρα οπού βρίσκονται εις τον τόπον της Κακιάς Ράχης όνομα προς όνομα το κάθε τινμπίχι και πόσα δέντρα ευρίσκονται εις το κάθε τινμπίχι ομού και Σωτήρος και Καζαβήτι. Ησαΐας Ιβηρίτης».

Την σύσταση μετοχίου της Ι.Μ. Ιβήρων στην Καλλιράχη προσπαθεί να αποτρέψει ο Καζαβητιανός Αναγνώστης Παπαδημητρίου όπως προκύπτει από δύο επιστολές που σώζονται στο αρχείο της μονής και δημοσιεύονται πιο κάτω. Η

Καπνεργάτες την δεκαετία 1960 στην Καβάλα (Αρχείο Γ. Οικονόμου)

πρώτη επιστολή είναι γραμμένη στις 19-10-1857 και απευθύνεται σε αξιωματούχο της μονής Ιβήρων, αναφέρει χαρακτηριστικά: «σήμερον απατάσθε από μερικά υποκείμενα και ζητείτε να πάτε εις Κακήν Ράχην να κάμετε μετόχιον». Ο Αναγνώστης Παπαδημητρίου προσπαθεί να πείσει τη μονή Ιβήρων ότι ο κάμπος του Καζαβητίου είναι ο καλύτερος και ότι το νέο μετόχι πρέπει να γίνει στο Καζαβήτι και όχι στην Καλλιράχη, όπου θ' ακούνε μόνο για μαξούλια αλλά δε θα τα βλέπουν. Ο Αναγνώστης Παπαδημητρίου υποστηρίζει τα συμφέροντα του χωριού του και προσπαθεί να πείσει τους υπεύθυνους της μονής των Ιβήρων η σύσταση μετοχίου να γίνει στο Καζαβήτι και όχι στην Καλλιράχη. Παράλληλα, όμως, κατηγορεί τους επιτρόπους της μονής στη Θάσο ότι εξαπάτησαν τους απεσταλμένους της και τους έπεισαν ότι: «του Σωτηρίου το μούλκι είναι χωρίς τιμήν τα γρόσια που ζητά και ζημιώνεται το ιερόν μοναστήριον». Και συνεχίζοντας ο Αναγνώστης παπα-Δημητρίου στην επιστολή του αναφέρει: «αλλά εμείς θα εύρωμεν δένδρα από έξω, από τον μεν πενήντα, από τον δε σαράντα και από τον έτερον τριάντα και θα αποσώσωμεν τον αριθμόν αυτόν και θα είναι με την τιμήν τους και θα ωφεληθεί το μοναστήριον, και όχι να ζημιωθεί, πλην αυτοί ο σκοπός τους δεν είναι διά να το ωφελήσουν το μοναστήριον, αλλά μάλλον να το ζημιώσουν, επειδή στοχάζονται αυτοί, όταν αγοραστούν τα μούλκια αυτά εδώ, δεν θα γίνει μετόχιον εις Κακηράχην»⁴.

Στη διένεξη για το πού έπρεπε να συσταθεί το νέο μετόχι της μονής των Ιβήρων, στην Καλλιράχη ή στο Καζαβήτι, αναμείχθηκε και ο πρόκριτος του Κάστρου Αναγνώστης Κρητικός, ο οποίος με την από 7-12-1857 επιστολή του συστήνει

⁴ Βλ. παράρτημα αρ. εγ. 2.

στους επιτρόπους της μονής Ιβήρων, ως παλιός εκπρόσωπός τους στο Κάστρο, ν' απευθυνθούν στον προεστό της Καλλιράχης για την εκτίμηση των ελαιοδένδρων που επρόκειτο ν' αγοράσουν για τη σύσταση του νέου μετοχίου⁵. Η ανάμιξη του προκρίτου του Κάστρου Αναγνώστη Κρητικού, εμπίστου της μονής Ιβήρων, υπέρ της Καλλιράχης, ενίσχυσε την άποψη της ίδρυσης του νέου μετοχίου στο χωριό αυτό, απόφαση που υλοποιήθηκε αρχές του 1858 με την άφιξη του μοναχού Αγαθάγγελου. Πόσο παρέμεινε ο Αγαθάγγελος στο μετόχι της Καλλιράχης, δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο του αρχειακού υλικού που μας διασώζεται. Πάντως το 1869 ως μετοχιάριο στη Καλλιράχη συναντούμε τον Γεράσιμο. Πόσο παρέμεινε ο νέος μετοχιάριος; κι αυτό μας είναι άγνωστο. Πάντως το 1871 βρισκόταν στην Καλλιράχη, αφού επιστολή γραμμένη στις 23-3-1871 από τη μονή Ιβήρων απευθύνεται «εις Γεράσιμον Καλλιράχης», γεγονός που αποδεικνύει ότι ο Γεράσιμος διέμενε ακόμα στο μετόχι της Καλλιράχης. Συνέχισε, μάλιστα, να υπηρετεί στο μετόχι της Καλλιράχης ως το 1881, αφού μαζί με τον Αρτέμιο αναφέρονται και οι δύο σ' επιστολή του 1881 ως οικονόμοι του μετοχίου της Καλλιράχης. Η ζωή του μετοχίου της Καλλιράχης συνεχίστηκε και τα επόμενα χρόνια, αφού το 1892 υπογράφεται συμφωνητικό της μονής με τους Στυλιανό και Δημήτριο Αλετρά (εκ των σημαντικότερων ανδρών της Καλλιράχης αυτής της εποχής) και συντάσσονται τα πωλητήρια έγγραφα των ετών 1893, 1895, 1896 και 1899, που διασώζονται στο σχετικό αρχειακό φάκελο της μονής Ιβήρων.

⁵ Βλ. παράρτημα αρ. εγ. 3.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

1.

1831 Ιουλίου 17

Διά του παρόντος ημών ενυπογράφον αποδεικτικού γράμματος γίνεται δήλον ότι οι πανοσιότατοι προεστώτες του ιερού μοναστηριού των Ιβήρων, επειδή μας εδάνεισαν εις μίαν μεγίστην ανάγκην του κοινού του χωριού μας γρόσια τον αριθμόν 8000 ήτοι γρόσια οκτώ χιλιάδων, αφήσαντες αυτά άνευ τόκον να τοις τα πληρώσω μεν εις διάστημα οκτώ χρόνων, κατά την προς αυτούς ομολογίαν μας, διά τούτο ημείς ευγνωμονούντες αφιερώσαμεν οικειοθελώς εις το ιερόν αυτών μοναστήριον τριακοσίας ρίζας ελαιοδενδρα από τα κάλλιστα, και εις τόπον τον κάλλιστον ομοίως εν τόπον εις την περιοχήν του χωριού μας αρμόδιον διά να κτίσουν μετόχιον με αυλήν ευρύχωρον και κήπον προσέτι δε και νερόν εις το μετόχιον τρεχάμενον, ικανόν εις υπηρεσίαν των αναγκών του και εις το πότισμα του κήπου του.

Άπαντα ταύτα ευχαρίστως αφιερώσαμεν εις την ειρηνένην μονήν των Ιβήρων διά να μνημονευώμεθα ημείς, οι γονείς μας και τα τέκνα μας εις πάσας τας

Ευαγγελιστής του παπαμαργαρίτη ειποσχομε
αναγνώστης του πωτε παπαοικονομον ειπωσχομε
παπααναγνώ(σ)της ειπόσχομε
μιχαλης κουζηνού ειποσχομε
αλεξατρι υποσχομε
γιοργους του χατζηβρανα υπωσχομε
αναστασις βασιλη ηπωςχομι
αναγνώστης βαγεληστη ηπως(χο)μι
βαγιλιστής προυκη ηποσ(χο)μι
διμιτρεις γιοργατος ηπωςχομι
αναγνώστης γιαννη ηπωςχομι
γανείδης αδαμ ηποσχομι
δημητρεις γυοργω ηπωςχομι
παναγιωτις διδισταη ηπωςχομι
διμιτρεις προυκη ηπωςχομι
κονστατις σιτμα ηπωςχομι

Στην πίσω σελίδα αναγράφεται: "ομολογία των Θασιτών Κακιαραχιτών διά ταις 8000 γρο(σια) που έλαβον από το Μοναστήριον δένδρα και αφιέρωσαν τόπον μετόχιον και έως 300 ελεόδενδρων".

2.

1857 Οκτωβρίου 19

Την ημετέραν πανοσιολογιότητα ταπεινώς προσκυνώ.

Επομένως την ειδοποιώ ότι προ τρεις μήνας με είχατε γράψει διά να επιστατήσω διά την αγοράν των ελαιοδένδρων των Τορκών ελπίζοντες ότι θέλατε αγοράσει και άλλα κτήματα ώστε να καταστεί να γίνει μετόχιον εις Χαζαβήτην με κτήματα αρκετά, διά τούτο επάσχισα και εις εκείνα τα ελαιόδενδρα, ομοίως και εις ετούτα του κυρίου Σωτηρίου μάλιστα ακούοντες από τον πάτερ Αβέρκιον, καθώς γνωρίζομεν και οι ίδιοι οπού έχετε τόσα ελαιόδενδρα εις το Κάστρον και να μην απολαμβάνετε τίποτες, καθώς και σήμερον απατάσθε από μερικά υποκείμενα και ζητείτε να πάτε εις Κακήν Ράχην να κάμετε μετόχιον, ώστε δηλονότι να φύγει ένας άνθρωπος από την θέρμη και να πάγει εις την πανώλην απορώ, πατέρες, πώς έως σήμερον δεν ημπορέσατε να εννοήσετε ποιος κάμπος είναι επάνω εις το νησίον χρήσιμος και ποιος δεν είναι διά μαξούλι· και θαρρώ ότι να απατήθησαν οι απεσταλμένοι άνθρωποί σας από τους εδώ επιτρόπους σας λέγοντές τους ότι του Σωτηρίου το μούλκι είναι χωρίς τιμήν τα γρόσια οπού ζητά, και ζημιώνεται το μοναστήριον αλλά εμείς θα εύρωμεν δένδρα από έξω, από τον μεν πενήντα, από τον δε σαράντα, και από τον έτερον τριάντα και θα αποσώσωμεν

τον αριθμόν αυτόν, και θα είναι με την τιμήν τους, και θα ωφεληθεί το μοναστήριον και όχι να ζημιωθεί, πλην αυτοί ο σκοπός τους δεν είναι διά να το ωφελήσουν το μοναστήριον, αλλά μάλλον να το ζημιώσουν, επειδή στοχάζονται αυτοί, όταν αγορασθούν τα μούλκια αυτά εδώ, δεν θα γίνει μετόχιον εις Κακήν Ράχην, και έτσι χάνουν την φαγήν αυτοί, ομοίως και τα κέρδη της επιστασίας· αλλά σας λέγω, πατέρες, με την χάριν της Παναγίας, εάν παρατηρήσετε αυτό το χρησιμώτατον μούλκιον, οπού ευρέθη εις πώλησιν σήμερον, διά απάτη του αποσταλμένου και του επιτρόπου σας, θαρρώ θα το μετανοήσετε. Δεν ακούσατε τον Ξηροποταμινόν οπού εσήκωσε από όλα τα χωρία τα μούλκια και τα εσύναξεν εις Χαζαβήτην και έκαμεν μετόχιον όντας παλιά κτήματα; και του λόγου σας, όντας νεοφτιαγμένα, θέλετε να κάμετε νέον μετόχιον, ζητείτε να αφήσετε τα χρησιμώτατα μούλκια, αυτά οπού είναι τέλεια διά μετόχιον, και να πάτε εις Κακήν Ράχην να ακούτε τα μαξούλια και όχι να τα βλέπετε; Λοιπόν, πατέρες, σας γράφω όλα τα συμφέροντα του Μοναστηριού σας και οι πανοσιολογιότητές σας φρόνιμοι και νουνεχείς εκλέξατε το συμφερότερον και κάμητε.

Αναπροσκυνώντες μένω 1857 Οκτώ(βρίου) 19.

Της ημετέρας πανοσωλογιότητος όλως πρόθυμος και ευσεβές τέκνο σας.

Ἀναγνώστης Παπά Δημητρίου

3.

1857 Δεκεμβρίου 7

Πανοσιότατοι και σεβασμιότατοι άγιοι επίτροποι της ιεράς και σεβάσμιας μονής των Ιβήρων ταπεινώς προσκυνώ και εν κυρίω την αγία σας δεξιάνπανευλαβώς ασπάζομαι.

7η Δεκεμβρίου 1857 Κάστρον

Μετά τον δουλικόν μου ασπασμόν σας ειδοποιώ ότι έμαθον πως εθέλετε στείλει εις τα εδώ μέρη, εις την Θάσον, εις χωρίον Κακήν Ράχην, διά μερικά ελαιόδενδρα δύο άνθρωποι επιστάται. Λοιπόν, και εγώ ο ελάχιστος δούλος σας, ενώ εδούλευσα και εγώ τον οίκον της κυρίας μου Θεοτόκου την Πορταίτισσαν, ακροάζομαι ενίοτε και προσπαθώ προς αυτήν λοιπόν, αν σκοπεύετε εις αυτό, να μη τους στείλετε, επειδή πρώτον να στείλετε προς τον προεστώτα της αυτής χώρας Κακής Ράχης φιλικώς και ως επιστάτην διά να προσπαθήσει εις το καλόν σας, ήγουν την εκτίμησιν των ελαιοδένδρωνολίγην, να καταλάβετε ότι, πριν στείλετε τους καλογέρους, το πρώτον εκτιμήθησαν διά εκατόν είκοσι χιλιάδες και όταν ήλθονεκτιμήθησαν διά εκατόν εβδομήντα, και απ' αυτού να καταλάβετε ότι δεν εκτελείτε τίποτας, και αν με ακούσετε, ούτως ποιήσατε, και όταν στείλετε γράμμα προς αυτόν, πάλιν θα σας ειδοποιήσω, και όταν λάβετε την απάντησίν μου, τότες στέλνετε τους ανθρώπους σας εδώ. Ταύτα και να μας εύχεσθε.

Αναγνωστις κριτικός προσκυνω

Στην όα αναγράφεται: «κύριον Αναγνώστην Χατζή Αργυροπούλου».

SYNEXIZETAI

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

Γράφει ο
Δημήτρης Θεοδωρίδης

Ο Αύγουστος Θεολογίτης υπήρξε όχι μόνο μια από τις σημαντικότερες πολιτικές προσωπικότητες του νομού Καβάλας αλλά και μια ξεχωριστή μορφή του νεοελληνικού πολιτικού βίου με δράση, που καλύπτει περίπου 50 χρόνια του 20^{ου} αιώνα, δηλ. από το 1920 μέχρι το 1963.

Γεννήθηκε το 1892 στην Παναγία της Θάσου. Η καταγωγή του από τα μεσαία στρώματα της αστικής τάξης του νησιού συντέλεσε ώστε, αφού τέλειωσε το Δημοτικό σχολείο να έχει την οικονομική δυνατότητα αρχικά να φοιτήσει στη Γαλλική Σχολή του Νούκα και κατόπιν στην Εμπορική Σχολή του Κωνσταντινίδη

Ο Αύγουστος Θεολογίτης σε ώριμη ηλικία
(Αρχείο οικογένειας Θεολογίτη)

Ο βουλευτής Αύγουστος Θεολογίτης (από αριστερά δεύτερος) στο περίπτερο της Θάσου της Δ' Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης το 1929 (Αρχείο οικογένειας Θεολογίτη)

που βρισκόταν στη Θεσσαλονίκη. Μετέπειτα συνέχισε με νομικές σπουδές στο Γαλλικό Λύκειο του Γαλατά στην Κωνσταντινούπολη. Την περίοδο αυτή, βαθύτατα επηρεασμένος από τη γαλλική φιλολογία και την ιστορία της Γαλλικής Επανάστασης, απέκτησε τον ενθουσιασμό για την ελευθερία, την ισότητα των ανθρώπων και τις πνευματικές ανησυχίες.

Όταν όμως ξέσπασε ο Α' Βαλκανικός πόλεμος, αναγκάστηκε να σταματήσει τις σπουδές του για να υπηρετήσει την πατρίδα. Στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου πολέμου που ακολούθησε, από τέλη του 1915 βρέθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου άρχισε να δημοσιογραφεί στην εφημερίδα «Ελλάς» εντυπωσιάζοντας το κοινό με τη δημοσιογραφική του πένα.

Μετά τη λήξη του Πολέμου εργάζεται ως δημοσιογράφος στην εφημερίδα της Καβάλας «Σημαία» και ως ανταποκριτής της «Μακεδονίας». Ως περιοδεύων ανταποκριτής περιγράφει με ρεαλιστικό τρόπο την οικτρή κατάσταση που επικρατούσε στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη μετά την απελευθέρωσή της από τους Βουλγάρους. Σύντομα αναλαμβάνει αρχισυντάκτης της «Μακεδονίας» και ιδρύει μαζί με άλλους δημοσιογράφους της Θεσσαλονίκης την Ένωση Δημοσιογράφων Βορείου Ελλάδος. Συνεχίζοντας να αρθρογραφεί ασκεί αυστηρή κριτική εναντίον του Γενικού Διοικητή Ανατολικής Μακεδονίας για οικονομικά σκάνδαλα σχετικά με το ζήτημα του επισιτισμού, τη μεροληπτική κατανομή των κονδυλίων από δάνεια και τους παράνομους διορισμούς σε ανώτερες διοικητικές θέσεις ανθρώπων που είχαν βεβαρυνμένο παρελθόν. Για τα άρθρα του αυτά συλλαμβάνεται και φυλακίζεται στις φυλακές της Δράμας το 1919.

1920-1936

Οι δημοσιογραφικοί αγώνες του για τη δημοκρατία και τη διαφάνεια είχαν ως αποτέλεσμα να τον οδηγήσουν σύντομα στην ανάμειξη με την πολιτική, αφού γίνεται μέλος του κόμματος των Φιλελευθέρων του Ελευθερίου Βενιζέλου. Στις εκλογές του 1920, σε ηλικία 28 ετών, εκλέγεται βουλευτής στην Γ' Εθνοσυνέλευση ως πληρεξούσιος του Νομού Δράμας, που περιλάμβανε τότε και την περιφέρεια της Καβάλας.

Ιστορικό έμεινε το άρθρο του, που δημοσιεύτηκε το Φεβρουάριο του 1921 στον «Ελεύθερο Τύπο», με τίτλο «Όταν ο λαός αφυπνισθή», περίληψη του οποίου αναδημοσιεύτηκε στους Τάμς του Λονδίνου. Σ' αυτό ο Θεολογίτης ανέλυε τα αίτια της εκλογικής ήττας του Βενιζέλου και συγχρόνως απέδιδε όλα τα δεινά της Ελλάδας στο βασιλικό καθεστώς και στους πολιτικούς νάνους που βρίσκονταν στην εξουσία. Τότε, στην απογευματινή συνεδρίαση της Βουλής, δημιουργήθηκαν επεισόδια που είχαν ως αποτέλεσμα την κακοποίησή του και την αποχώρηση των Φιλελευθέρων από την αίθουσα του Κοινοβουλίου.

Μετά από ένα χρόνο, στις 12 Φεβρουαρίου 1922, ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου συνέταξε και κυκλοφόρησε το «Δημοκρατικό Μανιφέστο», με το οποίο καλούσε το βασιλιά Κωνσταντίνο να παραιτηθεί «χάριν των συμφερόντων του έθνους». Μετά τη «Δίκη της Λαμίας» και την καταδίκη των επτά που το υπέγραψαν σε τριετή φυλάκιση, ο Θεολογίτης εγκαταλείπει τις τάξεις των Φιλελευθέρων για να προσχωρήσει στο νέο κόμμα που σχηματίστηκε, τη «Δημοκρατική Ένωση». Από τότε και μετά θα γινόταν στενός και πιστός συνεργάτης του Αλέξανδρου Παπαναστασίου, μέχρι το θάνατό του, το 1936.

Λίγο αργότερα, πέφτοντας θύμα των διοικητικών μέτρων που πήρε η Κυβέρνη-

Τελετή θεμελίωσης του Αρχαιολογικού Μουσείου Θάσου το 1931. Διακρίνεται από αριστερά, ο βουλευτής Αύγουστος Θεολογίτης, ο αδελφός του Χαράλαμπος κρατώντας το σχέδιο της όψης του μουσειακού κτιρίου, οι τοπικές αρχές και πλήθος κόσμου.

Οι βουλευτές, Αύγουστος Θεολογίτης και Νίκος Βασιλικός, καταθέτουν στεφάνι στη σωρό του Ελευθερίου Βενιζέλου ως εκπρόσωποι της Θάσου το 1936. Στο στεφάνι έγραφε: «Η νήσος Θάσος ευγνωμονούσα προς τον ελευθερωτήν της» (Αρχείο Γεωργίου Παπαδόπουλου)

ση Γούναρη, φυλακίζεται στις φυλακές Συγγρού μαζί με άλλους δημοκρατικούς πολιτικούς, για να αποφυλακισθεί μετά την Μικρασιατική καταστροφή από την Επαναστατική Επιτροπή του Νικολάου Πλαστήρα, το Σεπτέμβριο του 1922.

Το 1923 διορίστηκε Νομάρχης Έβρου. Εκεί εργάστηκε για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετώπιζαν οι πρόσφυγες του νομού και με τις προσπάθειές του συνέβαλε αποφασιστικά στο κτίσιμο μιας σύγχρονης πόλης της Ορεστιάδας, που κατοικήθηκε κυρίως από τους πρόσφυγες της Αδριανούπολης και του Καραγάτς.

Το Δεκέμβριο του ίδιου έτους εκλέγεται βουλευτής Καβάλας και, όταν ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου γίνεται πρωθυπουργός, ο Θεολογίτης αγωνίζεται μαζί του για την έκπτωση της δυναστείας των Γλύξμπουργκ και την εγκαθίδρυση της Α' Ελληνικής Δημοκρατίας.

Το 1927 επανεκλέγεται βουλευτής, όπως και στις εκλογές του 1928. Αυτή τη φορά όμως σε συνεργασία με το συνδυασμό των Φιλελευθέρων. Το Σεπτέμβριο της ίδιας χρονιάς με δική του προτροπή και τη συμβολή του Συνδέσμου Κοινοτήτων Θάσου, το νησί της Θάσου, μόνο από το νομό Καβάλας, παρουσίασε για πρώτη φορά και με μεγάλη επιτυχία τα προϊόντα του σε περίπτερο στην Δ' Διεθνή Έκθεση της Θεσσαλονίκης.

Η προσπάθεια όμως για τη σταθεροποίηση του οικονομικού και πολιτικού περιβάλλοντος της χώρας που γίνεται από τον Ελευθέριο Βενιζέλο την περίοδο 1928-1932, καταρρέει κάτω από τα πλήγματα της διεθνούς οικονομικής κρίσης και ο ίδιος αναγκάζεται σε παραίτηση. Τότε, το Μάιο του 1932, σχηματίζεται κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου και ο Αύγουστος Θεολογίτης για πρώτη φορά υπουργοποιείται αναλαμβάνοντας τα καθήκοντα του Γενικού Διοικητή Ηπείρου, δηλ. σημερινού υφυπουργού κυβέρνησης. Η νέα κυβέρνηση όμως δεν κατάφερε να πάρει ψήφο εμπιστοσύνης στη Βουλή και τα μέτρα, που παρουσίασε για την ανακούφιση των φτωχότερων τάξεων, δεν μπόρεσε να τα υλοποιήσει.

Το 1933, υποψήφιος με τον δημοκρατικό «Εθνικό Συνασπισμό», επανεκλέγεται βουλευτής. Το ίδιο συνέβη και στις εκλογές του Γενάρη του 1936, αλλά αυτή τη φορά με το κόμμα της Δημοκρατικής Ένωσης του Αλέξανδρου Παπαναστασίου. Μάλιστα, εκλέχτηκε Αντιπρόεδρος της Βουλής, αξίωμα που κατείχε μέχρι τις 4 Αυγούστου του 1936, οπότε ο Ιωάννης Μεταξάς κατήργησε το Σύνταγμα και επέβαλε δικτατορία.

Λίγους μήνες πριν έχει πεθάνει ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η Θάσος απότισε φόρο τιμής στον εκλιπόντα Εθνάρχη. Εξουσιοδοτήθηκαν οι βουλευτές του Νομού, Αύγουστος Θεολογίτης, και Νίκος Βασιλικός, να καταθέσουν στεφάνι στη σωρό του, που έγραφε: «Η νήσος Θάσος ευγνωμονούσα».

Ο Αύγουστος Θεολογίτης, στη διάρκεια των δύο δεκαετιών του μεσοπολέμου, αναμφισβήτητα πρόσφερε πολλά στον τόπο του.

Αξίζει να αναφέρουμε τον αγώνα που διεξήγαγε από το 1926 για την απαλλοτρίωση των μοναστηριακών κτημάτων στη Θάσο. Χαρακτηριστική ήταν η δήλωσή του στην εφημερίδα «Μακεδονία»: «*Τα βακουφικά αιγυπτιακά κτήματα και τα κτήματα του Αγίου Όρους πρέπει ν' απαλλοτριωθούν το ταχύτερον εις την Θάσον.*»

Η κυβέρνηση εθνικής ενότητας του Γεωργίου Παπανδρέου το 1944, όπως διαμορφώθηκε πριν από τη σύγκρουση των Δεκεμβριανών. Από δεξιά πρώτος διακρίνεται ο υπουργός ΤΤΤ Αύγουστος Θεολογίτης (Αρχείο Έλλης Νικολέρη)

Ο λαός εκεί δεν δύναται να ζήση και φθισιά μέσα εις τα μεγαθήρια των Αμερικανικών καπνοθηκών, ενώ οι κάμποι και οι ελαιώνες ευρίσκονται εις την κατοχήν των καλογήρων». Όταν την ίδια χρονιά ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου ανέλαβε το υπουργείο Γεωργίας στην κυβέρνηση Ζαΐμη και άρχισε να παίρνει προοδευτικά θεσμικά μέτρα για την αποκατάσταση των ακτημόνων και των προσφύγων, ο Θεολογίτης άδραξε την ευκαιρία και συνέβαλε με όλες τις δυνάμεις του, ώστε στις 19 Ιουνίου 1928 να ψηφιστεί στη Βουλή το Νομοσχέδιο για την απαλλοτρίωση των μοναστηριακών κτημάτων της Θάσου και την παραχώρησή τους στους ακτήμονες πρόσφυγες του νησιού. Τότε οι καλόγεροι τον αφόρισαν μαζί με τον Αλ. Παπαναστασίου για να αρθεί

Ο υπουργός Δημοσίας Τάξεως Αύγουστος Θεολογίτης με τον πρωθυπουργό Σοφοκλή Βενιζέλο (κέντρο) το 1950 (Αρχείο Έλλης Νικολέρη)

ο αφορισμός του το 1963, όταν προσκλήθηκε να παραστεί στον εορτασμό της χιλιετηρίδας του Αγίου Όρους.

Ένα ακόμα ζήτημα, στο οποίο πρωτοστάτησε μέχρι να πετύχει την επίλυσή του, ήταν η έλλειψη Αρχαιολογικού Μουσείου στη Θάσο, όπου θα συγκεντρώνονταν, θα διαφυλάσσονταν και θα προβάλλονταν όλα τα αρχαιολογικά ευρήματα του νησιού από τις ανασκαφές της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής. Τελικά, με επίμονες ενέργειές του πέτυχε να αρχίσει η διάθεση κονδυλίων για την ανέγερση κτιρίου που θα στέγαζε το Μουσείο. Μάλιστα παρακολουθούσε από κοντά την εξέλιξη των εργασιών, που άρχισαν το 1931 και ολοκληρώθηκαν στα τέλη του 1933 με τη δημιουργία του Αρχαιολογικού Μουσείου της Θάσου, που ήταν και το πρώτο στη βόρεια Ελλάδα.

Την ίδια χρονική περίοδο συνεργαζόταν στενά με το Σύνδεσμο Κοινοτήτων Θάσου, του οποίου υπήρξε ένας από τους πρωτεργάτες της ίδρυσής του, με σκοπό την επίλυση ζωτικών προβλημάτων που αντιμετώπιζε το νησί, όπως η κατασκευή έργων οδοποιίας, οι αποξηράνσεις των ελών και το δασικό ζήτημα.

Ο Αύγουστος Θεολογίτης δεν ασχολήθηκε μόνο με τα ζητήματα της Θάσου. Την

ίδια περίοδο ως βουλευτής Καβάλας ενδιαφέρθηκε και για την επίλυση προβλημάτων που αφορούσαν και άλλες περιοχές του νομού, με σημαντικότερο όλων την εκτέλεση αποξηραντικών έργων στην πεδιάδα του Στρυμώνα και στα τενάγη των Φιλίππων. Τα έργα ξεκίνησαν το Σεπτέμβριο του 1930 και διήρκεσαν περισσότερο από μια τριετία.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι ο Θεολογίτης από τα τέλη της δεκαετίας του 1920 αγωνίστηκε μέσα και έξω από τη Βουλή και για το καπνεργατικό ζήτημα. Γνώριζε πολύ καλά ότι τα συμφέροντα του εργατικού κόσμου και της κοινωνίας της Καβάλας ήταν συνδεδεμένα με την καπνεργασία. Η παροχή επιδόματος ανεργίας των καπνεργατών Θασίων, η εξακρίβωση των όρων κάτω από τους οποίους θα γινόταν η εξοδός τους από το επάγγελμα και η αποκατάστασή τους στο νησί, ήταν ζητήματα τα οποία τον απασχόλησαν και προσπάθησε να δώσει λύση.

1944 -1956

Η πολιτική σταδιοδρομία του Αύγουστου Θεολογίτη συνεχίζεται το 1944, όταν, μετά την απελευθέρωση της Ελλάδος από τη γερμανική κατοχή, ορκίζεται κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας με πρόεδρο τον Γ. Παπανδρέου. Αυτός εκτιμώντας το δημοκρατικό χαρακτήρα καθώς και την εντιμότητά του Θεολογίτη, του εμπιστεύτηκε το υπουργείο των Τ.Τ.Τ. Η υπουργική θητεία του όμως ήταν σύντο-

Ο Αύγουστος Θεολογίτης δίπλα στον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή στα εγκαίνια του φράγματος του ποταμού Αξιού το 1958 (Αρχείο οικογένειας Θεολογίτη)

Άφιξη του προέδρου της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας στρατάρχη Τίτο στη Θεσσαλονίκη, στις 6 Μαρτίου 1959. Τον υποδέχονται, ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Παναγιώτης Κανελλόπουλος (αριστερά) και ο υπουργός Βορείου Ελλάδος Αύγουστος Θεολογίτης (Αρχείο οικογένειας Θεολογίτη)

μη, όπως και της κυβέρνησης, η οποία οδηγήθηκε σε παραίτηση εξ αιτίας «των Δεκεμβριανών».

Αργότερα στις εκλογές του 1946 και του 1950 εκλέγεται βουλευτής με το «Δημοκρατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα» του Γεωργίου Παπανδρέου. Μάλιστα, στις 13 Σεπτεμβρίου 1950, αναλαμβάνει τα καθήκοντα του υπουργού Δημοσίας Τάξεως στην Κυβέρνηση του Σοφοκλή Βενιζέλου-Γεωργίου Παπανδρέου. Η θητεία του όμως κράτησε μόνο μέχρι τις 28 Ιανουαρίου 1951, γιατί Βενιζέλος και Παπανδρέου συμφώνησαν να προχωρήσουν σε συγχώνευση υπουργείων, η οποία οδήγησε στην κατάργηση του υπουργείου Δημοσίας Τάξεως λόγω συγχώνευσής του με το υπουργείο Εσωτερικών.

Σε κείνα τα δύσκολα μετεμφυλιακά χρόνια, λόγω του πολιτικού κλίματος που είχε διαμορφωθεί στα πλαίσια μιας αυταρχικής αστικής Δημοκρατίας, ο Αύγουστος Θεολογίτης ως υπουργός Δημοσίας Τάξεως δεν είχε πολλά περιθώρια για μια διαφορετική πολιτική απέναντι στο πρόβλημα των πολιτικών εξόριστων. Έδειξε όμως τις δημοκρατικές του ευαισθησίες απέναντι σε ανθρώπους που διώκονταν λόγω των πολιτικών τους πεποιθήσεων. Κατάφερε με τις παρεμβάσεις του να αποφυλακίσει αρκετούς θάσιους πολιτικούς κρατούμενους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αποφυλάκιση του Άγγελου Λασκαρίδη, μετέπειτα βουλευτή της Ε.ΔΑ, και άλλων πέντε θάσιων αριστερών, που ήταν εξόριστοι στη Μακρόνησο.

Την ίδια περίοδο προώθησε και την εκτέλεση σημαντικών έργων για την οικονομική ανάπτυξη της Θάσου. Κατόπιν ενεργειών του, το 1950, διατέθηκαν από το υπουργείο Γεωργίας 200 εκατ. δρχ. για τη συνέχιση της κατασκευής της περιφερειακής οδού του νησιού. Ακόμα ενδιαφέρθηκε για τα αρδευτικά έργα του Λιμένα, του Ραχωνίου, του Καζαβητίου, της Παναγίας και Ποταμιάς. Επίσης παρακολουθούσε την εξέλιξη των μελετών για την αποξήρανση του έλους του Καζαβητίου και της βάλτας του Λιμένα και των έργων ύδρευσης των Λιμεναριών και του Θεολόγου.

Σημαντικότερο όμως ζήτημα για την ανάπτυξη της Θάσου ήταν η ψήφιση στη Βουλή, το 1950, του νέου νόμου «Δασική περιουσία Κοινοτήτων Θάσου», με τον οποίο σχεδόν όλος ο δασικός πλούτος του νησιού περιήλθε στην κυριότητα, διαχείριση και ωφέλεια των Κοινοτήτων. Η εφημερίδα «Ταχυδρόμος» υπογράμμισε ότι εμπνευστής, συντάκτης και πρωτεργάτης της ψήφισης του νέου νόμου ήταν ο Αύγουστος Θεολογίτης.

Δεν παρέλειψε να ασχοληθεί, επίσης, ο Θεολογίτης και με το καπνικό ζήτημα, γιατί η κρίση στο χώρο της παραγωγής, επεξεργασίας και εμπορίας καπνού μεγάλωνε μετά τη γερμανική κατοχή και τον εμφύλιο. Με ομιλίες στο κοινοβούλιο και δηλώσεις του στις εφημερίδες υποστηρίζει τη λήψη προστατευτικών μέτρων από την κυβέρνηση σχετικά με την τιμή των καπνών, τη χρηματοδότηση του καπνεμπορίου, την αγορά και επεξεργασία καπνών από τη Σ.Ε.Κ.Ε., την άνοδο του ημερομίσθιου των καπνεργατών και την ίση αμοιβή ανδρών και γυναικών. Χαρα-

Σύσκεψη στο Πολιτικό Γραφείο του πρωθυπουργού για τα προβλήματα της Καβάλας στις 11 Δεκεμβρίου 1958. Ο Κων/νος Καραμανλής ανάμεσα στους υπουργούς Βορείου Ελλάδος Αύγ. Θεολογίτη και Βιομηχανίας Ν. Μάρτη. Διακρίνονται ακόμη από δεξιά, ο νομάρχης Μπαγλανέας, ο δήμαρχος Βαβαλέσκος, ο βουλευτής Βενέτης, ο πρόεδρος της Λιμενικής Επιτροπής Πριμικίδης, ο πρόεδρος του Εμποροβιομηχανικού Επιμελητηρίου Βλήτος, ο πρόεδρος του Εργατικού Κέντρου Νάστος και ο προϊστάμενος Τεχνικών υπηρεσιών Σαράντης (Αρχείο οικογένειας Θεολογίτη)

Στιγμιότυπο από τα εγκαίνια του εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος του Πρίνου Θάσου, στις 18 Μαΐου 1961. Διακρίνεται, ο υπουργός Βορείου Ελλάδος Αύγουστος Θεολογίτης να χαιρετά τους συμπατριώτες του, δεξιά του ο βουλευτής Βενέτης και στο κέντρο ο υπουργός Βιομηχανίας Ν. Μάρτης με το διευθυντή της ΔΕΗ Μπουζάκη (Αρχείο Κωνσταντίνου Χατζηγεωργίου)

κτηριστικά, το 1951, πέτυχε 2.500 Θάσιοι καπνεργάτες να μην αποκλειστούν από την παροχή επιδόματος ανεργίας λόγω της υπαγωγής του Τ.Α.Κ. στο ΙΚΑ.

Από τον τύπο της εποχής πληροφορούμαστε ότι ο Θεολογίτης το 1950 και 1951 συνεχίζει τις προσπάθειές του για την προώθηση της ανέγερσης νέου Δημοτικού Νοσοκομείου, που τόσο είχε ανάγκη η Καβάλα. Ακόμη, χάρη στις ενέργειες του, στις 24 Δεκεμβρίου 1950, εγκαταστάθηκε στην πόλη το πρώτο κλιμάκιο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και έγινε η έναρξη των έργων της ιχθυόσκαλας.

Περιγράφοντας την πολιτική διαδρομή του Αύγουστου Θεολογίτη παρατηρούμε ότι τον Αύγουστο του 1951 επιλέγει να ενταχθεί στο κόμμα των «Φιλελευθέρων» του Σοφοκλή Βενιζέλου, με το οποίο, στις εκλογές που ακολούθησαν, εκλέγεται πρώτος σε ψήφους βουλευτής Καβάλας. Στις εκλογές όμως της 16ης Νοεμβρίου του 1952 που ακολούθησαν μένει εκτός Κοινοβουλίου για πρώτη φορά, γεγονός που πιθανόν επηρέασε την μετέπειτα προσχώρησή του στο κόμμα της Ε.Ρ.Ε..

1956-1963

Ακολουθεί η διάλυση του συνασπισμού των κομμάτων του Δημοκρατικού Κέντρου και στις αρχές του 1956 ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ανακοινώνει την ίδρυση νέου κόμματος, της «Ε.Ρ.Ε.». Τότε, ο Αύγουστος Θεολογίτης προσχωρεί στο νέο κόμμα μαζί με άλλα διακεκριμένα στελέχη του κόμματος των «Φιλελευθέρων», όπως ο Κωνσταντίνος Τσάτσος, ο Ευάγγελος Αβέρωφ και ο Ξενοφών Ζολώτας.

Ο Θεολογίτης έχοντας γνωρίσει τις μεγάλες ικανότητες του Κωνσταντίνου Καραμανλή στους αγώνες που διεξήγαγαν στο Κοινοβούλιο για το καπνικό ζήτημα, πίστευε ότι ο μακεδόνας πολιτικός ήταν εκείνος που στη συγκεκριμένη συγκυρία μπορούσε να ηγηθεί της προσπάθειας για την αναδιοργάνωση του ελληνικού κράτους.

Όπως ήταν φυσικό, δέχτηκε τα πυρά πρώην συναγωνιστών του αλλά και αντιπάλων. Η προσχώρησή του στην ΕΡΕ χαρακτηρίστηκε ως «αποστασία» από την παράταξη του Δημοκρατικού Κέντρου και ως καιροσκοπική κίνηση με μόνη επιδίωξη να εκλεγεί βουλευτής στις επικείμενες εκλογές.

Ο ίδιος αιτιολόγησε την αποχώρησή του από το κόμμα των Φιλελευθέρων με άρθρα του στον τύπο υποστηρίζοντας ότι ο πολιτικός πολυκερματισμός και οι έριδες των αρχηγών του Δημοκρατικού χώρου τον είχαν οδηγήσει στο δίλημμα: να εγκαταλείψει οριστικά τον πολιτικό στίβο ή να πάρει μέρος στην προσεχή εκλογική αναμέτρηση με την ΕΡΕ εξακολουθώντας να υπηρετεί τους αδύνατους οικονομικά και δυστυχισμένους;

Ο Θεολογίτης επέλεξε το δεύτερο, αλλά στις εκλογές του 1956 δεν κατάφερε να εκλεγεί βουλευτής με το νέο του κόμμα. Στις εκλογές όμως του 1958 εκλέχτηκε πρώτος σε ψήφους βουλευτής της Ε.Ρ.Ε. στην Καβάλα και στην κυβέρνηση Καραμανλή ανέλαβε τα καθήκοντα του υπουργού Βορείου Ελλάδος μέχρι το 1961.

Την περίοδο αυτή της πολιτικής του σταδιοδρομίας απέδειξε ότι διέθετε υψηλό αίσθημα ευθύνης, ισχυρή θέληση και εργατικότητα, εφόδια με τα οποία έφτανε στην επίλυση προβλημάτων και την πραγματοποίηση σπουδαίων έργων.

Τα έργα που υλοποιήθηκαν στη Θάσο, την Καβάλα και ευρύτερα στη Μακεδονία στη διάρκεια της υπουργίας του, συνετέλεσαν στην οικονομική και κοινωνική

Ο υπουργός Αύγουστος Θεολογίτης με τον υπουργό Κοινωνικής Προνοίας Κωνσταντίνο Τσάτσο, Λιμενάρια 1962 (Αρχείο Κρυσταλλίας Παναρέτου)

ανάπτυξη αυτών των περιοχών. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά:

Στη Θεσσαλονίκη: αναβαθμίστηκε η Διεθνής Έκθεση και άρχισε να διαμορφώνεται η Πανεπιστημιούπολη με την ανοικοδόμηση των κτιρίων της Φυσικομαθηματικής, της Πολυτεχνικής, της Ιατρικής Σχολής και του Αστεροσκοπείου. Εκτελέστηκαν επίσης έργα εξοπλισμού της Ελεύθερης Ζώνης του λιμανιού και κατασκευάστηκαν το Καυτατζόγλειο εθνικό στάδιο και η παραλιακή λεωφόρος.

Στην Καβάλα: πραγματοποιήθηκε η ανέγερση του Γενικού Κρατικού Νοσοκομείου και του Διοικητηρίου Καβάλας και κτίστηκαν τα νέα τελωνιακά κτίρια στο λιμάνι. Ακόμη, κατασκευάστηκε το υδροαρδευτικό έργο των χωριών Γιακάδων

της επαρχίας Χρυσούπολης, ένα μεγάλο έργο που συνέβαλε καθοριστικά στην ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου των αγροτών της περιοχής.

Στη Θάσο αυτή την περίοδο άρχισαν ή ολοκληρώθηκαν έργα που συνετέλεσαν στην τουριστική και οικονομική της ανάπτυξη: Το 1958, κτίστηκε το ξενοδοχείο «Ξενία» του Ε.Ο.Τ., ένα από τα πρώτα που λειτούργησαν στην Ελλάδα. Στις 22 Μαΐου 1961, ως υπουργός Βορείου Ελλάδος μαζί με τον υπουργό Βιομηχανίας Νικόλαο Μάρτη εγκαινίασαν τη λειτουργία του εργοστασίου ηλεκτροπαραγωγής στον Πρίνο για την ηλεκτροδότηση του νησιού, δίνοντας παράλληλα κίνηση στα ελαιουργεία και δυνατότητα υδροάρδευσης των ελαιοκτημάτων.

Και στον τομέα της οδοποιίας του νησιού ο υπουργός Θεολογίτης έκανε παρεμβάσεις με σκοπό να διατεθούν πιστώσεις για τη συνέχιση της περιφερειακής οδού από την Ποταμιά μέχρι το Θεολόγο. Αλλά και ως βουλευτής, το 1962, ζητούσε να προχωρήσει η χάραξη του υπόλοιπου νοτιοανατολικού τμήματος, ούτως ώστε να ολοκληρωθεί το οδικό κύκλωμα του νησιού. Η διάνοιξη επίσης των δασικών δρόμων συνέβαλε σημαντικά στην αύξηση του εισοδήματος των κατοίκων της Θάσου με την απορρόφηση ανέργων εργατών, αλλά και με την αξιοποίηση των προϊόντων των μεγάλων δασικών εκτάσεων. Αυτή την περίοδο ακόμη κατασκευά-

Ο υπουργός Αύγουστος Θεολογίτης με την πρωτοεμφανιζόμενη Μελίνα Μερκούρη στο Θέατρο Τέχνης του Καρόλου Κουν, με το «Γλυκό πουλί της Νιότης» στο θέατρο Πάρκου Θεσσαλονίκης, στις 11 Αυγούστου 1960 (Αρχείο οικογένειας Θεολογίτη)

στηκαν οι προβλήτες στην Καλλιράχη και τα Λιμενάρια. Υλοποιήθηκαν τέλος οι αναδασμοί στα χωριά Λιμένα, Λιμενάρια, Ραχώνι, Καλλιράχη, Μαριές, καθώς και το αρδευτικό έργο των Λιμεναριών.

Στο ίδιο διάστημα, ο Θεολογίτης ως υπουργός Βορείου Ελλάδος φανέρωσε ποικιλοτρόπως και τη μεγάλη του αγάπη για τον πολιτισμό συντελώντας μαζί με άλλους σπουδαίους ανθρώπους των γραμμάτων και τεχνών στην ίδρυση της Συμφωνικής Ορχήστρας Βορείου Ελλάδος και στην ανέγερση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Ακόμα στην περιοχή μας, με τη δική του αρωγή, δημιουργήθηκε ο θεσμός του Φεστιβάλ αρχαίου δράματος Φιλίππων και Θάσου και ενισχύθηκε οικονομικά ο Σύνδεσμος Φίλων Γραμμάτων και Τεχνών Καβάλας για τη διοργάνωση ποικίλων πολιτιστικών εκδηλώσεων. Τέλος, ενδιαφέρθηκε και για την ανάδειξη του Αρχαίου Θεάτρου της Θάσου, που επιτεύχθηκε με τη διαμόρφωση του δρόμου που οδηγούσε σ' αυτό, την αναστήλωση των κερκίδων και τη συμπλήρωσή τους με νέες. Ως αρχαιολάτρης επεδίωκε να παρακολουθεί κάθε παράσταση αρχαίου δράματος, εφόσον του το επέτρεπαν οι σοβαρές υποχρεώσεις του υπουργείου του.

Μετά το τέλος της υπουργίας του, ο Αύγουστος Θεολογίτης εκλέχτηκε βουλευτής για τελευταία φορά το 1961 και το 1962 ήταν ο αρχαιότερος βουλευτής του Κοινοβουλίου. Όταν ο εβδομηντάχρονος και με σοβαρά προβλήματα υγείας Θεολογίτης δεν κατάφερε να εκλεγεί βουλευτής το 1963, πήρε την απόφαση να αποσυρθεί από την ενεργό πολιτική.

Υποδοχή του πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Καραμανλή κατά την άφιξή του στη Θάσο στις 12 Σεπτεμβρίου 1979 με σκοπό την τέλεση Τρισάγιου στον τάφο του Αύγουστου Θεολογίτη. Συνοδεύεται από τον υπουργό Βορείου Ελλάδος Ν. Μάρτη, το δήμαρχο Θάσου Αθ. Μπαλιά και τον Κώστα Θεολογίτη (Αρχείο οικογένειας Θεολογίτη)

Απόμαχος της πολιτικής 1963-1975

Μολονότι ο Αύγουστος Θεολογίτης αποτραβήχτηκε στο αγρόκτημά του στη Θάσο, πολλοί ήταν οι πολιτικοί και οι πνευματικοί άνθρωποι της χώρας που επισκέπτονταν το γηραιό πολιτικό και βαθύτατα καλλιεργημένο άνθρωπο με σκοπό να έχουν μια γόνιμη συνομιλία μαζί του. Αλλά και ο Κωνσταντίνος Καραμανλής δεν τον ξέχασε. Από το Παρίσι, όπου είχε αυτοεξοριστεί μετά την εκλογική του ήττα το 1964, επικοινωνούσε με επιστολές τακτικά μαζί του ανταλλάσσοντας απόψεις για το πολιτικό κλίμα που επικρατούσε στην Ελλάδα. Σε συνάντηση μάλιστα που είχε ο Καραμανλής με το βουλευτή Καβάλας Γεώργιο Αστεριάδη, του είπε: «ο Αύγουστος υπήρξε πολιτικός έντιμος και Μακεδών». Πράγματι, ο Θεολογί-

της, μολονότι διήνυσε μια πολύχρονη πολιτική διαδρομή, δεν απέκτησε περιουσία, γιατί ως πολιτικός υπήρξε ευσυνειδητος και έντιμος σε τέτοιο βαθμό, ώστε από την ενασχόλησή του με την πολιτική να ξοδευτεί και μέρος της πατρικής του περιουσίας.

Μετά το 1965, απόμαχος πια της πολιτικής, παρακολουθούσε τα πολιτικά γεγονότα κι ανησυχούσε για τις ανώμαλες εξελίξεις που έβλεπε να πλησιάζουν. Τον Απρίλιο του 1967 το καθεστώς της δικτατορίας που επιβλήθηκε στην Ελλάδα, διέκοψε τη βουλευτική του σύνταξη και την ιατρική περίθαλψη και παρακολουθούσε τις κινήσεις του στον Λιμένα της Θάσου, όπου ζούσε Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ζει απομονωμένος, γιατί πολλοί δεν τον πλησίαζαν από φόβο μήπως χαρακτηρισθούν αντίπαλοι του καθεστώτος.

Ο Αύγουστος Θεολογίτης πέθανε στις 4 Ιανουαρίου 1975 σε ηλικία 83 χρονών. Στην κηδεία του, του αποδόθηκαν τιμές υπουργού εν ενεργεία. Αργότερα, το Σεπτέμβριο του 1979, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής επισκέφτηκε τη Θάσο για να πραγματοποιήσει τρισάγιο στη μνήμη του φίλου και πιστού συνεργάτη.

Ο Θεολογίτης, ως πολιτικός, διακρίθηκε για το δυναμικό χαρακτήρα του, τη ρητορική του δεινότητα, την ισχυρή θέληση και εργατικότητα. Η ιστορία αναγνωρίζει ακόμα στο πρόσωπό του, το πάθος για τη δημοκρατία και την κοινωνική δικαιοσύνη, το υψηλό αίσθημα ευθύνης και την εντιμότητα, χαρακτηριστικά με τα οποία πολιτεύτηκε.

Τα παράσημα με τα οποία τιμήθηκε ο Θάσιος
πολιτικός Αύγουστος Θεολογίτης
(Αρχείο οικογένειας Θεολογίτη)

Θεωρούσε την πολιτική ως την πληρέστερη έκφραση της ζωής και όχι ως επάγγελμα: αποστολή στην υπηρεσία των απλών ανθρώπων και του τόπου. Γι' αυτό αφιερώθηκε ολοκληρωτικά σ' αυτή και δεν επιδίωξε να δημιουργήσει οικογένεια.

Η «Πρωινή» σε άρθρο, που αφιέρωσε στον Αύγουστο Θεολογίτη την ημέρα του θανάτου του, έγραφε: «Το οπλοστάσιο του πολιτικού βάρθρου πάνω στο οποίο έστησε το ταμπούρι των εθνικών, πολιτικών και κοινωνικών του αγώνων, ανοίγοντας σήμερα, κλίνουμε ευλαβικά το γόνυ μπροστά στους θησαυρούς που περικλείει και που τους συνθέτει ένα και μόνο αξίωμα, που το κατέκτησε με ρευστοποίηση της πατρικής του περιουσίας και που αυτό εξιδανικεύει την πολιτική του δράση και φανερώνει την πολιτική του προσωπικότητα. Το αξίωμα: «να μπει στην πολιτική πλούσιος και να βγει απ' αυτή φτωχός».

Η εθνική προσφορά του μεγάλου Θάσιου πολιτικού κατά τη μακρόχρονη πολιτική του σταδιοδρομία αναγνωρίστηκε και τιμήθηκε με πολλά παράσημα της ελληνικής πολιτείας αλλά και άλλων μεγάλων κρατών. Μεγαλύτερη όμως τιμή και αναγνώριση για το έργο του αποτελούν οι δηλώσεις φίλων και αντιπάλων πολιτικών, αλλά ιδιαίτερα οι ευχαριστίες απλών ανθρώπων, συλλόγων και φορέων, που κατά καιρούς είδαν το φως της δημοσιότητας.

Υ.Γ. Ο συγγραφέας άντλησε όλα τα στοιχεία του άρθρου, στο βιβλίο του, «Αύγουστος Θεολογίτης, ο Θάσιος πολιτικός», εκδόσεις «Νιραγός», Θάσος 2010.

ΠΕΡΙΦΡΑΞΕΙΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΣΑΡΗΜΠΑΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΟΤΟΣ ΘΑΣΟΥ
ΤΗΛ.: 25930 31 141 - ΚΙΝ.: 6973 973330

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ
ΣΕ ΤΙΜΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ!!!

ΘΑ ΤΑ ΒΡΕΙΤΕ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ
ΜΑΣ ΣΤΟ ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

THASSOS OIL

5ο χλμ. ΠΟΤΟΣ - ΑΣΤΡΙΣ
ΤΗΛ. 25930 52071
ΚΙΝ. 6944 715369